

T. B. M. M. (S. Sayısı : 82)

İstanbul Milletvekili Turgut Özal ve 175 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127 nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/79)

T.B.M.M. Anavatan Partisi

Grup Başkanlığı

Sayı : 11 - 88/95

21 . 7 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hazırlanmış bulunduğumuz «Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127 nci Maddesinin üçüncü fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi»miz ilişikte sunulmuştur. Gereğini arz ederiz.

Turgut Özal
İstanbul

M. Oltan Sungurlu
Gümüşhane

Ahmet Karaevli
Tekirdağ

Ali Talip Özdemir
Konya

Recep O. Ergun
Kayseri

İmren Aykut
İstanbul

Mustafa Kızıloğlu
Afyon

Mehmet Çevik
Ankara

Mustafa Bozkurt
Aydın

Mehmet Yüzügüler
Aydın

Kaya Erdem
İzmir

Halil Şıvgın
Ankara

Tevfik Ertürk
Ankara

Haydar Özalp
Niğde

Zeynel Aslan
Adıyaman

Kamil Tuğrul Coşkunoglu
Ankara

Alpaslan Pehlivanlı
Ankara

Mehmet Özalp
Aydın

İsmail Dayı
Balıkesir

Mehmet Fenni İslimyeli
Balıkesir

Mehmet Ali Doğuşlu
Bingöl

Mithat Balak
Çorum

İsmet Oktay
Eskişehir

Kâmran Karaman
Hatay

Rüşti Kazım Yücelen
İçel

Avni Akyol
İstanbul

Leyla Yeniay Köseoğlu
İstanbul

Kemal Karhan
İzmir

Adil Erdem Bayazıt
Kahramanmaraş

Yasin Bozkurt
Kars

Murat Başeskioglu
Kastamonu

Abdulmecit Yağan
Kayseri

Gökhan Maraş
Kırşehir

Adil Küçük
Konya

Mustafa Uğur Ener
Kütahya

Mustafa Kalemli
Kütahya

Ahmet Altıntaş
Muğla

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Mehmet Seven
Bilecik

İlhan Aşkın
Bursa

Mustafa Balcılar
Eskişehir

Ahmet Günebakan
Gaziantep

Hikmet Biçentürk
İçel

Abdülbaki Albayrak
İstanbul

Adnan Kahveci
İstanbul

Namık Kemal Zeybek
İstanbul

Işıl Saygın
İzmir

Sabri Aras
Kars

Sadettin Ağacık
Kastamonu

Nuh Mehmet Kaşıkçı
Kayseri

Kâzım Çağlayan
Kırşehir

Haydar Koyuncu
Konya

Mehmet Şimşek
Konya

Mehmet Rauf Ertekin
Kütahya

Beşir Çelebioğlu
Mardin

Erkan Kemalioğlu
Muş

(S. Sayısı : 82)

<i>Birşel Sönmez</i> Niğde	<i>Ihsan Nuri Topkaya</i> Ordu
<i>Gürbüz Yılmaz</i> Ordu	<i>Yalçın Koçak</i> Sakarya
<i>Kemal Akkaya</i> Samsun	<i>İdris Arıkan</i> Siirt
<i>Yılmaz Altuğ</i> Sivas	<i>Talat Sargın</i> Tokat
<i>Necati Akıncı</i> Şanlıurfa	<i>Murat Batur</i> Şanlıurfa
<i>Bahri Karakeçili</i> Şanlıurfa	<i>Mümtaz Güler</i> Uşak
<i>Mehmet Topaç</i> Uşak	<i>Lutfullah Kayalar</i> Yozgat
<i>Mahmut Orhon</i> Yozgat	<i>Hasan Pertev Aşçıoğlu</i> Zonguldak
<i>Sezai Pekuslu</i> Ankara	<i>Muhittin Karaman</i> Gümüşhane
<i>Mehmet Emin Seydagil</i> Muş	<i>Ali Pınarbaşı</i> Konya
<i>Ersin Koçak</i> Adana	<i>M. Ali Bilici</i> Adana
<i>Halil Özsoy</i> Kayseri	<i>Ülkü Güney</i> Gümüşhane
<i>Mehmet Aydın</i> Samsun	<i>Mehmet Akarca</i> Samsun
<i>M. Hikmet Çelebi</i> Gaziantep	<i>Hasan Tanrıöver</i> Gaziantep
<i>Mehmet Akdemir</i> Gaziantep	<i>Muzaffer Atılğan</i> Ankara
<i>Rıza Şimşek</i> Erzurum	<i>Ali Rıza Yılmaz</i> İçel
<i>İlker Genlik</i> Çanakkale	<i>Işın Çelebi</i> İzmir
<i>A. Servet Hacıpaşaoğlu</i> Kayseri	<i>R. Ayhan Sakallıoğlu</i> Sakarya

<i>Nabi Poyraz</i> Ordu	<i>Ali Rifki Atasever</i> Tekirdağ
<i>M. Rifki Yaylalı</i> Erzurum	<i>Altan Kavak</i> İstanbul
<i>Kâzım Oksay</i> Bolu	<i>Hüsnü Doğan</i> İzmir
<i>Yusuf Bozkurt Özal</i> Malatya	<i>Şükrü Yürür</i> Ordu
<i>Ercan Vuralhan</i> Ankara	<i>Ahmet Kurtcebe Alptemoçin</i> Bursa
<i>Sait Ekici</i> Burdur	<i>İsmet Özarlan</i> Amasya
<i>Avni Akkan</i> Trabzon	<i>Eyüp Aşık</i> Trabzon
<i>Hayrettin Kurbetli</i> Trabzon	<i>İbrahim Çebi</i> Trabzon
<i>Burhan Kara</i> Giresun	<i>Mustafa R. Taşar</i> Ankara
<i>M. Ali Karadeniz</i> Giresun	<i>Abdullah Tenekeci</i> Konya
<i>Mümin Kahraman</i> Çanakkale	<i>Talat Zengin</i> Malatya
<i>Metin Balıbey</i> Afyon	<i>Cumhur Ersümer</i> Çanakkale
<i>Abdurrahman Bozkır</i> Konya	<i>Ali Çiftçi</i> Çankırı
<i>Kerem Güneş</i> Kars	<i>Kaya Opan</i> Sivas
<i>Metin Emiroğlu</i> Malatya	<i>Hasan Celâl Güzel</i> Gaziantep
<i>Ekrem Pakdemirli</i> Manisa	<i>Mehmet Yazar</i> Kayseri
<i>Nihat Kitapçı</i> Erzurum	<i>Safa Giray</i> İstanbul
<i>Kâmran İnan</i> Bitlis	<i>Hilmi Biçer</i> Sinop

<i>Arif Ađaođlu</i> Adıyaman	<i>Seçkin Fırat</i> Bolu
<i>Metin Yaman</i> Erzincan	<i>Ömer Faruk Macun</i> Zonguldak
<i>Muzaffer Arıcı</i> Denizli	<i>Togay Gemalmaz</i> Erzurum
<i>Burhan Cahit Gündüz</i> İzmir	<i>Ali Bozer</i> İçel
<i>Cengiz Tuncer</i> Antalya	<i>Necat Eldem</i> İstanbul
<i>Hasan Çakır</i> Antalya	<i>Cengiz Dađyar</i> Antalya
<i>Reşit Çelik</i> Van	<i>Selahattin Mumcuođlu</i> Van
<i>İhsan Bedirhanođlu</i> Van	<i>A. Edip Uğur</i> Balıkesir
<i>Necat Tunçsiper</i> Balıkesir	<i>Kudret Bölükođlu</i> Balıkesir
<i>İlhan Aküzüm</i> Kars	<i>A. Şakir Ergin</i> Yozgat
<i>Kadir Demir</i> Konya	<i>Nevzat Durukan</i> Bolu
<i>Mustafa Şahin</i> Kayseri	<i>Sadi Abbasođlu</i> İstanbul
<i>Mehmet Onur</i> Kahramanmaraş	<i>Nihat Türker</i> Afyon
<i>Nurettin Dilek</i> Diyarbakır	<i>Mesut Yılmaz</i> Rize
<i>Ledin Barlas</i> Adana	<i>İbrahim Öztürk</i> Adana
<i>İlker Tuncay</i> Çankırı	<i>Ferruh İter</i> İstanbul
<i>Reşit Ülker</i> İstanbul	<i>Yaşar Albayrak</i> İstanbul
<i>Nuri Gökalp</i> İstanbul	<i>Hayrettin Elmas</i> İstanbul

<i>Temel Gündoğdu</i> İstanbul	<i>Adnan Yıldız</i> İstanbul
<i>Talat İçöz</i> İstanbul	<i>İbrahim Özdemir</i> İstanbul
<i>Sudi Türel</i> İstanbul	<i>M. Hilmi Özen</i> İstanbul
<i>Tahir Sabunîş</i> Bursa	<i>Rifat Diker</i> Ankara
<i>Cengiz Altinkaya</i> Aydın	<i>Göksel Kalaycıoğlu</i> Ankara
<i>M. İrfan Başyazıcıoğlu</i> Kayseri	<i>Mehmet Deliceoğlu</i> Adryaman

Şevki Göğüşger
Kırşehir

G E R E K Ç E

Anayasanın 77 nci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin beş yılda bir yapılacağı belirtildikten sonra, bu süre dolmadan seçimlerin yenilenmesine Türkiye Büyük Millet Meclisince karar verilebileceği ifade edilmiş, 78 inci maddesinde de seçimlerin geriye bırakılması ve ara seçimlerden söz edilmiştir. Buna mukabil mahallî idareler seçimlerinden bahseden 127 nci maddede sadece seçimin beş yılda bir yapılacağı hükmü yer almış, seçimlerin yenilenmesi ve ara seçim gibi hususlara yer verilmemiştir.

Mahallî idareler genel seçimleri hakkında bu boşlukları gidermek için, kanun teklifi ile Meclise, mahallî idareler seçimlerini bir yıla kadar öne alabilme yetkisi verilmekte ve yine ara seçim konusuna açıklık getirmek amacı ile Anayasanın 127 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

1. Teklifin 1 inci maddesinde, genel gerekçede ifade edilen sebeplerle Anayasanın 127 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Bu değişikliğe göre mahallî idareler genel seçimleri yine beş yılda bir yapılacaktır. Meclis Milletvekili seçimlerinde olduğu gibi seçimleri öne alabilecektir. Ancak, öne alma bir yıla sınırlandırılmıştır. Ayrıca, seçimle gelen mahallî idareler organlarında vuku bulacak boşalmalar sebebiyle ara seçim yapılacak ve bu ara seçimin ne zaman yapılabileceği Kanunda gösterilecektir.

2. Teklifin 2 nci maddesi yürürlükle ilgilidir.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 2/79

Karar No. : 7

2.8.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Turgut Özal ve 175 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127 nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi, Genel Kurulun 2.8.1988 tarihli 75 inci Birleşiminde alınan karar doğrultusunda Komisyonumuzun aynı gün yapılan toplantısında Adalet Bakanının katılmasıyla incelenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127 nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Değiştirilmesini öngören teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca olumlu bulunmuş, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra maddelerinin görüşülmesi kabul edilmiştir.

Teklifin 1 inci maddesi, ikinci cümlesinde yer alan «Meclis» ibaresinin «Türkiye Büyük Millet Meclisi» olarak değiştirilmesiyle diğer cümleleri aynen kabul edilmiştir.

Anayasanın 127 nci Maddesindeki değişiklik gerçekleştiği takdirde mahallî idareler genel seçiminin erken bir tarihte yapılabilmesi imkân dahiline gireceğinden bu konuda bir yasal düzenlemenin yapılması gerekçesiyle bu Kanun teklifine bir Geçici Madde eklenmesi yolunda verilen bir önerge Komisyonumuzca kabul edilerek metne bir Geçici Madde eklenmiştir.

Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan

Kâmil T. Coşkunoğlu

Ankara

Sözcü

Ünal Yaşar

Gaziantep

Üye

Cüneyt Canver

(Tümüne muhalifim gerekçe eklidir)

Adana

Başkanvekili

Alaattin Fırat

Muş

Kâtip

Mehmet Zeki Uzun

Tokat

Üye

Mehmet Sezai Pekuslu

Ankara

Üye
Bahattin Çaloğlu
Artvin

Üye
Abdullah Baştürk
İstanbul
(Muhalefet şerhi eklidir)

Üye
M. Turan Bayezit
İzmir
(Muhalefet şerhim eklidir)

Üye
Ali Pınarbaşı
Konya

Üye
Münir Fuat Yazıcı
Manisa

Üye
Özer Gürbüz
Sinop
(Tümüne muhalifim gerekçe eklidir)

Üye
Bahri Karakeçili
Şanlıurfa

Üye
Mehmet Pürdeloğlu
Hatay

Üye
Reşit Ülker
İstanbul

Üye
Ülkü Söylemezoğlu
Kahramanmaraş

Üye
Metin Emiroğlu
Malatya

Üye
Ahmet Neidim
Sakarya
(Muhalif, İmzada bulunamadı)

Üye
Yaşar Topçu
Sinop
(Muhalif, İmzada bulunamadı)

Üye
Ahmet Avcı
Uşak

Üye
Güneş Müftüoğlu
Zonguldak
(Muhalif, İmzada bulunamadı)

MUHALEFET ŞERHİ

Anayasada halkımız, çalışanımız ve demokrasimiz için değiştirilmesi gerekli bir çok madde varken, alelacele iktidarın, yerel seçimler için kendi lehine gördüğü ve gerekçesini belirlemediği Anayasa değişikliğine ilke olarak ve yine Anayasanın 127 nci maddesinde yazılı özerk kuruluşlar olan yerel yönetimlerin 5 yıllık görev güvencesini ortadan kaldıracığı için Anayasa değişikliği teklifinin tümüne karşıyız.

Abdullah Baştürk
İstanbul

Özer Gürbüz
Sinop

M. Turan Bayezit
İzmir

Cüneyt Canver
Adana

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ TURGUT ÖZAL VE 175 ARKADAŞININ TEKLİFİ

**Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127 nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasının
Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi**

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Mahallî idarelerin seçimleri Anayasanın 67 nci maddesindeki esaslara göre beş yılda bir yapılır. Ancak Meclis, seçimlerin bir yıla kadar öne alınmasına karar verebilir. Süre dolmadan boşalmalar halinde ara seçime gidilir. Ara seçimin ne zaman yapılacağı Kanunda gösterilir. Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127 nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasının
Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi**

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Mahallî idarelerin seçimleri Anayasanın 67 nci maddesindeki esaslara göre beş yılda bir yapılır. Ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin bir yıla kadar öne alınmasına karar verebilir. Süre dolmadan boşalmalar halinde ara seçime gidilir. Ara seçimin ne zaman yapılacağı kanunda gösterilir. Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.»

GEÇİCİ MADDE — Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki ilk Mahallî İdareler Genel Seçimi 13 Kasım 1988 Pazar günü yapılır.

Bu seçim sebebiyle kanunlardaki süreleri kısaltarak uygulamaya Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

